

VRAŽDA V HOTELU INTERCONTINENTAL

—

Michal Ajvaz

Vražda v hotelu Intercontinental

Michal Ajvaz

Znění tohoto textu vychází z díla [Návrat starého varana](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Druhé město v Brně v roce 2012.

§

Text díla (Michal Ajvaz: Vražda v hotelu Intercontinental), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uvedte autora-Neužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 21. 8. 2026.

OBSAH

Město	5
Holešovice	8
Zápas s andělem	11
Syrakusy	13
Turisti	16
Kavárna Slávie	18
Bufet U Labužníka	20
Ponorná řeka	22
Led	24
Zvířátka	25
Zásuvky	27
Teorie poznání	28
Pták	29
Večerní písně	31
Sympozia	33
Pařížská třída	35
Motorest v Průhonicích	38
Cesta do Nepálu	40
Noční vlak	42
Thalassa	44
Ediční poznámka	47

Město

Před pěti tisíci lety tu stávalo město,
s pyramidami zlata
vroubícími vltavské břehy.
Poté co bylo vyvráceno barbarskými kmeny,
zarostlo pralesem. Zachovalo se jen málo památek.
V antikvariátu někdy objevíme knihu,
psanou divnými znaky, připomínajícími pavoučky.
Za některých pozdních odpolední na sklonku léta
a také v okamžicích oné křišťálové prázdnoty,
která se rozprostírá za zoufalstvím,
se nám zdá, že textu rozumíme.
Na stránku dopadá světlo ze zahrady, pohybující se stín listí:
jsou to písňě bohů s tygřími hlavami.
Dědictví zničeného města však nezaniklo.
Nežije na okrajích, jak bychom si mohli myslet,
ale v samotném středu našeho života:
staré rity přetrvaly a proměnily se
v samozřejmost zvyku, na jehož počátek se nikdo neptá.
Kupříkladu sama kompozice Prahy je založena
v půdorysu zaniklého města.
Osa Staroměstské náměstí — Havelský trh — Václavské
náměstí
je trasou staré kultovní cesty
od posvátného háje u řeky
k chrámu Matky bohů, který stál v místech dnešního
Národního muzea

(a byl mu svým tvarem dokonce poněkud podobný).
Tato posvátná cesta byla vroubena mramorovými
a zlatými sfingami.

V místech univerzitní knihovny byla jeskyně,
v níž se schraňovaly svitky se zpěvy
lícími epizody velké teomachie,
která se má na konci světa rozhodnout
kosmickou bitvou spojených mocností ohně
s mocnostmi ledu

na Dračím poli (tj. na dnešním Staroměstském náměstí).
Také jméno hospody U Zlatého tygra pochází z těchto dob
a souvisí s kultovní sochou, která se tu uctívala.

Do jejích rozžhavených útrob byly kladeny dětské oběti,
podobně jako tomu bylo v Kartágu;
už tehdy se tu při obřadech podával opojný nápoj,
snad příbuzný indické sómě.

Samo jméno Praha pochází z původního jazyka
a znamená patrně studni zasvěcenou démonu Ahovi.
Nacházela se snad v místech dnešního Ungeltu.

(Je zajímavé, že dodnes tu dochází
k vědecky nevysvětlitelným úkazům:
zastavují se digitální hodinky
a samovolně se otvírají lahve se sodovkou.)
Královský poklad se při pádu města podařilo zachránit.
Předávali si jej z generace na generaci
v rodě velekněze. Jsou lidé, kteří tvrdí,
že je tomu tak dodnes. Dodnes prý mezi námi žijí
potomci původních obyvatel, modlí se před oltáříky,
skrytými v temném koutě za televizí,
a čekají na návrat svých bohů.

Hledal jsem poklad po dvacet let.
Ostatní zakládali rodiny a dělali kariéru,
já jsem hledal královský poklad
města rozbořeného před pěti tisíci lety.
Z bezčasí sedmdesátých let
pamatuji si jen roztržštěné a bolestné obrazy
ze svých cest za pokladem, obrazy tvrdého světla
nočních tramvají,
schodišť, cizích bytů, okna hospody svítícího
do sněhové vánice.

Nakonec jsem to vzdal a přestal jsem na poklad myslet,
ale jednou jsem po jakémsi bezútěšném flámu
skončil v bytě studentky ekonomie,
s níž jsem se ten večer seznámil v restauraci U Prince
při opilecké debatě o filosofii Ladislava Klímy,
a když jsem v noci hledal dveře na WC,
vešel jsem do komnaty plné zlatých soch
ptáků, tygrů a fantastických božstev.
Zatímco jsem užasle stál na prahu,
pověsila mi dívka zezadu na krk těžký řetěz s drahokamem
a řekla: „Budeš veleknězem Matky bohů.
Tatínek tě všemu vyučí. Je už starý
a potřebuje pomocníka a nástupce. Tvé jméno bude
Moarah, neboli Smaragdové Ahovo křídlo.
Budeme se modlit k bohům, kteří odešli,
aby se vrátili do svého sídla.“

Holešovice

V holešovických hospodách
pátral jsem po zmizelé výpravě,
která se před dvěma lety vydala do těchto míst.
Zůstal nápis křídou na zdi,
kus igelitu, který se třepal ve větru
na nějakém stroji, stojícím na asfaltu,
dvoznačná sdělení, která šeptaly servírky na chodbičce
u kasy,
než přišel zlověstný vrchní se zlatými zuby.
Široké prázdné ulice v okolí jatek,
dopolední samoobsluhy, zeď s roztrhanými plakáty,
zaparkovaný automobil
s posledním číslem Spiegelu na zadním sedadle.
Bylo to znamení?
Přes bílý terč dopravní značky
šikmá čára hřebíkem,
za oknem v přízemí fuchsie a porcelánový pes.
Pátrání zůstalo bezvýsledné.
Nakonec stojíš na libeňském mostě a opíráš se o zábradlí,
pod tebou táhnou remorkéry lodě s uhlím, houkají,
mizí pod mostem.
Myslíš na ty, kteří se vydali do nitra
neznámých holešovických bytů.
U jakého smutného otomanu, v jaké
studené předsíni výprava ztroskotala?
V čí potměšlé knihovně vyslala poslední radiovou zprávu?
Možná že odcházeli, aby se už nevrátili.

Možná že se chtěli nechat ulovit sítěmi zažloutlých záclon,
rozsápat zvířaty prázdných odpoledních bytů,
zešílet ze hry klavíru, která zní za zdí.

Nechat se pohltit ornamenty koberce, po němž se tiše šine
sluneční světlo.

Ztratit se, podobat se k nerozeznání vyschlému nábytku,
proměnit myšlenky v neurčitou vůni vnitřků starých skříní,
zapomenout na rozestavěný dům
a na rukopis knihy, kterou jsme se chtěli proslavit.

Démon ji uzavře hudbou mlčení,
krásnou jako trosky paláce na mořském břehu.

Putovat prázdnými byty po staré stezce
vyšlapané na vyrudlých kobercích
cestovateli směřujícími do Asie a nočními zvířaty,
vpisovat poslední nesrozumitelné vzkazy
na okraje stránek do sebraných spisů Václava Beneše

Třebízského

v hloubce cizí knihovny.

Žít v nádherné zemi beznaděje, mezi zářícími zvířaty.

Procházet kolem oken, jimiž jsou vidět vrcholky jeřábů

v přístavu,

vést v tmavém pokoji dlouhé rozhovory o filosofii,
do nichž se mísí drnění tramvaje dole na křižovatce.

Úsilí po spáse je největší překážkou spásy.

A já jsem, jako vždy, nic nepochopil a zůstal jsem

a teď chodím po tichých ulicích a čekám

na nákladní automobil z garáží pekla

a prosím číšníka-démona, aby mě odvedl do krypty s tygry.

Jen se servilně usmívá a říká: „Dejte si ještě pivečko.“

Přišel jsem pozdě. Mystéria kvůli tobě nebudou
začínat znovu,
nikdo nebude čekat, až se nadechneš.
Hraje pouze ten, kdo přijde, bez rozmýšlení,
na první zavolání přízraku, na rozkaz Královny noci.
Tragédie není pro budoucnost. Vybírá si své herce.
Drakům nestojí za to, aby kvůli tobě
vylézali zpod rezavých rolet stažených k zemi.
Slyšíš za nimi jejich dech?
Setkáte se v jiném městě, v jiném snu,
teď sedni si na tramvaj, jeď domů.
Zda závěť zmizelých naleznu
ve spleti větví stromů?

Zápas s andělem

Jdu Valdštejnskou ulicí, kolem zahrad v odpoledním
zářijovém slunci,
za mnou ťape a mručí obluda, velká jako selátko.
Myslím na to, co napsal Hegel
v předmluvě k Filosofii práva o skákání na Rhodu.
Tento způsob myšlení mi není tak úplně vzdálený,
obzvláště když totéž říká i můj Lao-c'.
Zdá se mi však, že poskakování už bylo přece jen příliš.
V Tomášské ulici si jdu na chvíli sednout ke Schnellům;
obluda čeká způsobně venku.
Ale pivo mi nechutná, když na ni myslím. A myslet na ni
musím stále.

Podnapilý chlap v montérkách se hádá s výčepním:
hned jsem v něm poznal svého anděla.
Zatahal jsem jej za rukáv: „Haló, jak dlouho tu ještě budu
skákat? Z toho, co jste říkali, jsem vyrozuměl,
že se mé skoky časem promění v let.
Naznačovali jste, že když budu obludu drbat za ušima,
promění se v krásnou princeznu!“
„Špatně jsi nám rozuměl,“ řekl anděl.
„Skákání je zdravé a příjemné samo o sobě. Člověk nelétá.
Rhodos je zajímavé místo, ráj pro turisty. Přečti si Hegela.
Obludy nejsou tak ošklivé. Chce to zvyknout si. Mají tě rádi.“
A zase se obrátil k výčepnímu.
„Ty hajzle!“ — neudržel jsem se a skočil jsem na něj.
Váleli jsme se po podlaze v rozlitém pivě,
tloukl jsem jej pěstí do obličeje a hystericky jsem křičel:

„Já ti dám Rhodos! Já ti dám krásné obludy! Podvedli jste mě!
Mluvili jste o rajské zahradě!“

Odtrhli nás od sebe a mne vyhodili na ulici.

Venku čekala obluda. Vyskočila a štouchla mě čumákem
do lýtky.

„Tak pojď,“ řekl jsem a vydali jsme se k domovu.

Chrochtala radostí z toho, že je zase se mnou.

Myslel jsem na to, že zase nic nenapišu,

když budu slyšet její funění z kouta pokoje,

myslel jsem na to, že dokud bude se mnou,

budu se stydět pozvat si domů návštěvu,

na samotu, sténání nábytku, na chladná moře,

jejichž hladina se večer přibližuje tmavými pokoji

a lehce se dotkne unaveného čela.

Není už skutečně kam odejít. Tady je Rhodos, tady skáču.

Obluda se na mne dívá, má radost

a pokouší se skákat se mnou:

vymrští se křivýma nožkama a pak se zaduněním

dopadne na zem,

její tlusté měkké tělo, plné faldů, se rozplácne na podlaze.

Syrakusy

Někdy se, náhodou, setkáváme:
my, kteří jsme žili na syrakuském dvoře
jako filosofové, hvězdáři a architekti.
Setkáváme se v hospodě na konečné tramvaje,
v nočním vlaku,
na páchnoucí navigaci pod obloukem mostu.
Někdy se na sebe jen mlčky usmějeme.
(„Co je to za člověka?“ ptají se manželky. „Ale jeden známý.“
Naše rodiny o Syrakusách nic nevědí,
knížecí dekrety jsou pečlivě uzamčené
v nejspodnější zásuvce psacího stolu.)
Někdy se zastavíme a vyprávíme si
o svých nových teoriích, rýsujeme obrazce
špičkou deštníku do bláta anebo
prstem po desce stolu, polité pivem.
Pak jdeme zase každý svou cestou.
Adresy a telefonní čísla si nevyměňujeme.
O Syrakusách nemluvíme nikdy,
nevzpomínáme na léta trvající slavnost
v bílém paláci nad mořem.
Nebavíme se ani o myšlenkách,
kterými jsme tehdy žili.
Po pravdě řečeno, už jsme je zapomněli.
Myšlenky žijí jen krátkou dobu po svém zrodu,
pak umírají (aniž si toho kdo všimne).
Konzervované ideje nejsou příliš chutnou stravou,
zajímavější jsou zárodky myšlenek, klíčky,

dosud ne zcela oddělené od země
viděného, slyšeného a dotýkaného,
dosud prostoupené její chutí a jejími vůněmi,
rodící se myšlenky, v nichž je dosud slyšet
hlas démonů místa,
zpívající o starém tajemství.
Na uchování myšlenek nezáleží.
Na čem záleží, je proud,
z něhož myšlenky vykrytalizovaly
jako ledové tvary na větvích keřů
sklánějících se nad zimní potok.
Tento proud nás nese stále
a protéká přítomnými krajinami.
Na dvorku venkovské hospody, zarostlém kopřivami,
zpívají opilci.

Syrakusy jsou tady.
Barbaři, kteří vyvrátili syrakuský dvůr, tvrdí,
dosud plni nenávisti a snad i strachu,
že nemyslíme na nic jiného
než na to, jak se opět v Syrakusách zmocnit vlády.
To nás vždy rozveselí.
Jak dlouho bude trvat, než začnou vyhledávat naše knihy
a přemýšlet nad složitými obrazci na zažloutlých stránkách?
Sny poraženého se naplňují v díle vítěze.
Ale až se bude obnovovat syrakuský dvůr
(a budou to dělat ti, kteří jej zničili),
budeme na slavnosti chybět.
Syrakusy vstupují do legend,
často, když sedíme v koutě hospody nad sklenicí piva,
slyšíme vyprávět tlumeným hlasem báje,

v nichž zazní naše zkomolená jména.
Skutečnost byla ještě fantastičtější. Rozmlouvali jsme
se zvířaty a nestvůrami.
Tiše se usmíváme.
Bzučí mouchy a pomalu plyne čas,
zapomenutý čas přítomnosti, plné tajemství a mýtů,
sluneční světlo se na zdi sune přes plakát
s nahou ženou, opírající se o nablýskanou fordku,
vedle neumělé kresby muže se sekýrou zaseknutou do hlavy.
Je slyšet rachocení nákladních automobilů na silnici.
Známe také vzpomínání a bolest,
ale i vzpomínky a zoufalství jsou součástí přítomnosti,
jsou vetkané do goblénu
tohoto dne. Jen přítomnost je zázračná.

Turisti

V mém posledním bytě se mi často stávalo,
že když jsem se ráno probudil,
byla v místnosti turistická výprava.
Mladá průvodkyně ukazovala turistům věci na poličkách:
čínské sošky, krabičky od čaje a skleněné koule,
předváděla jim obsah mých zásuvek,
dávala kolovat vzácné tisky z mé knihovny.
Ke všemu podávala odborný výklad.
Turisti civěli na mé nádoby jako na středověké mučící
nástroje
a všechno fotografovali a ohmatávali.
Děti se honily po místnosti. Bylo slyšet:
„Dají se tu koupit pohlednice?“
„Mně se chce čurat.“
„Nesahej na to, čuně, to je eaný!“
Mne si naštěstí nevšíмали,
jen občas si unavený starší turista sedl
na okraj postele, kde jsem ležel,
a těžce oddychoval.
Takové věci se mi děly pořád.
V jiném bytě se mnou žilo divoké prase
a opět v jiném projížděl v noci ložnicí mezinárodní expres.
Brzy jsem si zvykl i na to, ale dodnes vzpomínám
na hrůzu první noci, kdy mě probudil
pekelný hřmot a víření světél.
Horší bylo, když jsem měl v noci dámskou návštěvu.
Je však pravda, že některé ženy to vzrušovalo

a chtěly se milovat za zvuků strašlivého dunění,
v apokalyptických rojích jisker.
Teď, když žiju v lesích a město
je pro mne jen pás mihotavých světél,
přerušovaný tmavými kmeny,
na který se dívám, když usínám
na hromadě mokrého listí, už vím,
že je třeba přijmout a uvítat vetřelce,
naučit se mít rád šakaly pobíhající pokoji,
veliká zvířata žijící ve skříních, jejich táhlý noční zpěv,
ospalé sfingy odpoledních otomanů.
Komu se nikdy nestalo, že jeho dlaň narazila
v hloubce šatníku
za zplihlými kabáty na vlhkou srst neznámého zvířete?
Žádný prostor není uzavřený,
žádný prostor není naším panstvím.
Prostory patří obludám a sfingám.
Uděláme nejlépe, když se (cuius regio...)
přizpůsobíme jejich zvyklostem, jejich prastarému řádu
a když se budeme chovat skromně a tiše. Jsme hosté.
Chovat se tiše, smířit se s tichou zemí.
Tohoto podzimu
divoké kmeny táhnou předsíněmi.

Kavárna Slávie

„Vyprávějte, vyprávějte něco!“ žadonily dámy.
Bylo to ve Slávii v neděli dopoledne,
v okně byl vidět zasněžený Střelecký ostrov,
na který svítilo lednové slunce.
„Hrál jsem s vezírem šachy o svůj život.
Místo figurek jsme měli barevné mořské lastury.
Bylo tak těžké se soustředit —
nejenom, že jsem přesně nevěděl,
kterou figurku jaká lastura představuje,
ale ještě ke všemu lastury byly živé,
vysunovaly ven masitou nohu,
a lezly po šachovnici sem a tam.
Byla celá polepená jejich slizem.
Horečnatě jsem promýšlel tahy,
ale zároveň jsem si říkal:
Má za této situace vůbec cenu přemýšlet?
Nemělo by stejný výsledek,
kdybych lasturami strkal jen nazdařbůh?
Vezír se ďábelsky usmíval.
Seděli jsme na terase jeho paláce nad mořem,
za vezírovou hlavou v tyrkysovém turbanu
se rudé slunce blížilo k hladině,
na vlnách se houpaly lodě s narůžovělými plachtami.
Světlo zapadajícího slunce se odráželo
od lesklé lepkavé šachovnice,
která zářila, jako by byla ze zlata...“
„Vyprávějte ještě, vyprávějte, jak to dopadlo!“

Vtom se otevřely skleněné dveře kavárny
a v nich se objevil vezír,
namířil si to rovnou k mému stolu.
Ďábelsky se usmíval.
Budu platit!
Od vedlejšího stolu zní pronikavý smích
výstředně nalíčené ženy.
Špinavý sníh leží v kolejích.
Můj bože, jak se cítím unavený.

Bufet U Labužníka

Seděli jsme v bufetu U Labužníka v Jungmannově ulici.
Řekl jsem: „Vidím to tak: Východ chránil totalitu bytí
za cenu zřeknutí se tvaru. Západ buduje tvar,
zná jej však jen ve vnější podobě,
která je negací totality bytí (a tím nakonec
negací sebe sama, neboť prvotní smysl tvaru
leží pouze ve vnitřních intencích totality bytí).
Myslím, že zrození světového celku, jehož jsme svědky,
musí být především výzvou k syntéze,
která by zachovala vůli k tvaru,
ale tím, že by jej obnovila
jako vnitřní tvar, uskutečňovaný samotnými silami bytí,
zachovala by nejen totalitu bytí, ale i
sám smysl ztvárňování.“
Přátelé zamyšleně žvýkali obložené chlebíčky.
Ozývalo se cinkání talířů, které sbírala stařenka
v bílé zástěře.
Otevřeným oknem pronikal do místnosti
zápach popelnic, stojících na dvorku.
„Východu nedůvěřuji,“ pravil po chvíli jeden z přátel.
„Když jsem byl rádcem nepálského prince,
každý den mě za svítání na alabastrovém nádvoří
tři gejši natíraly celého medem. Z džungle se ozývalo
řvaní tygrů.
Dodnes nevím, jestli to byl náboženský rituál, trest, odměna,
terapie, recese
nebo tisková chyba v diplomatickém protokolu.“

„V nitru čínských porcelánových konvic na čaj,“ řekl druhý
„jsou skryti hadi, kteří v noci zpívají
táhlou, smutnou melodii, jež nás budí ze spaní.
Myslím, že k syntéze ještě nedozrál čas.“
Třetí přítel šel do suterénu na záchod,
ale vrátil se a řekl, že na schodech sedí nějaké zvíře.
U vedlejšího stolu se bavily dvě babičky:
„Vzali nám vilu, a teď je zpustlá a chodí v ní příšery.“
„Cože, psí sherry?“ „Pří-še-ry!“
„Ach tak. Rozuměla jsem ,psí sherry‘.“

Ponorná řeka

Vertikální souvislosti v básni jsou fiktivní.
Ve skutečnosti je každý verš součástí
dlouhého horizontálního textu,
který se na okamžik zviditelňuje, když prochází stránkou,
jako když ponorná řeka vytéká na povrch a zase se ztrácí
v písku. Bílý papír za posledním písmenem řádky
ještě nezřetelně vydechuje zavátá slova (už spíš
jenom jejich vůni), občas vyvstane
v bílém prázdnu fragment věty, nejistý obraz
jako halucinace polárníka na sněhové pláni.
Jsou to snové obrazy přístavů s hemžením davu na molu,
obrazy džungle, kde nad rozvalinami chrámu vychází
rudé slunce,
v jeho paprscích se blyští orosené sochy ze zlata, křičí ptáci.
Dokážeme sledovat mizící stopu verše?
Neutoneme na bílé stránce,
odvážíme se opustit bezpečný břeh tiskařské černě?
Zdá se, že jestli se nenaučíme naslouchat sdělení
prázdné stránky,
neporozumíme ani smyslu vytištěných slov.
Smysl slov se napájí mízami celku, prostírajícího se
k pralesu a k břehu. Oceán je blízko.
Až se octnete na konci verše,
zapomeňte na hloupý zvyk vracet se na začátek dalšího
a pokračujte dál, překročte konečně hranici.

Nebojte se zabloudit v zahradě zrajících obrazů.
Dojděte už jednou na konec cesty, k stříbrnému mřížoví:
už léta vás trpělivě očekávají.

Led

Uprostřed noci mě probudila přítelkyně; přitiskla se ke mně:
„Podívej, už přichází led.“ V otevřených dveřích do předsíně
bledě svítil ledovec.

Zaslechl jsem odpoledne v kavárně
nějaké řeči, že se ledovec opět blíží
chodbami a kamennými schodišti,
ale nevěnoval jsem jim pozornost —
v kavárnách kolují všelijaké pověsti:
o zázračné pagodě v kteréši libeňské ulici,
o objevení nového národa v podkroví
vinohradských domů, o nočních přednáškách
na filosofické fakultě
na téma fenomenologie vlnění bílých záclon v prázdných
pokojích.

Kde budu žít — pomyslel jsem si, než jsem opět usnul —,
když můj byt zaroste ledem?
Budu žít v cizích bytech, kde mají knihovny plné
špatných knih
a kde stůl bude stát rozkročený jako nasupený živočich,
kde ve vzorku tapet budu vidět šklebící se tváře,
mé zmatené řádky zavane sním,
z ledovce line se do sna namodralá záře.

Zvířátka

Šatnářka v univerzitní knihovně se baví tím,
že nám strká do kapes kabátů, zatímco sedíme ve studovně,
podivná malá zvířátka.

(Bůhví kde je loví. Možná že žijí
mezi starými trouchnivějšími knihami
ve vlhkých hloubkách knihovny,
kde se památníky ducha pozvolna proměňují v prales
a kam se dosud žádnému zoologovi nepodařilo proniknout.)
Zpočátku jsem to ještě bral jako legraci,
ale čím dál víc propadám vzteku a zoufalství.

Vracím se zamyšlený z knihovny
a na Betlémském náměstí si všimnu,
že z náprsní kapsy bundy vystrkuje hlavu
a civí na mne přihlouplým pohledem
zvířátko s obrovskými černými očima,
něco mezi nártounem a ještěrkou.
V tramvaji sahám do kapsy od kalhot pro lístek,
narazím na něco chlupatého
a ozve se hysterické zavřeštění,
které způsobí, že se na mne dívá celá tramvaj:
raději na nejbližší stanici vystoupím.

V Konviktské ulici jsem potkal docenta Vlasáka
z katedry estetiky,
do konce jeho kravaty byl zakousnutý leguán
a houpal se na ní.

Docent si ve své roztržitosti ničeho nevšiml.
Smířil jsem se už s prohrou, se ztrátou všech ideálů,

v pražských ulicích, u kavárenských stolků na chodníku
prožil jsem něco jako nirvánu.

Má žízeň po životě („tršná“) vyhasla.

Jak spokojený a vyrovnaný život bych teď mohl vést,
nebýt těch strašných zvířátek.

Aktovku si do šatny raději nedávám —

od té doby, co jsem jednou přistihl šatnářku,

jak se za pomoci vrátného snažila nacpat

komusi do tašky mládě tapíra:

vrátný tapírovi tlačil hlavu dovnitř

a šatnářka se mu přes ni pokoušela přetáhnout zip.

Zásuvky

Ve tmě zásuvek zahnívají rukopisy,
prosakuje jimi jed vnitřků nábytku,
rozežírá významy slov a proměňuje slova ve jména démonů.
Octne-li se text na denním světle,
vydechuje nepřátelskou vůni moře
prostírajícího se v hlubinách nábytku.
Obsah i myšlenka se rozpustily
v podmořském dechu, v hudbě chaluh.
Je v ní přítomná zvláštní krása,
ale abychom se jí přiblížili, bylo by nutné
přijmout existenci světa, o kterém nechceme nic vědět,
který však hraničí s naším světem,
zálivy jeho moří pronikly
do nitra šatníků a psacích stolů.
V hlubinách skříní se blyští poklady,
máme však strach z tlam dravých barakud
na zadním konci zásuvek,
strach z rejnoka skrývajícího se mezi těžkými kabáty.
Štítivě a s úzkostí listujeme povadlými stránkami
a pak vracíme rukopis do jeho temného světa. Už nám
nepatří.

Protože nakonec zásuvky pohltní všechny naše texty,
nestvořili jsme vlastně nikdy nic jiného
než kantáty pro hejna latimérií ze zatajovaného moře.
Večer při rozsvícené lampě
posloucháme jejich zpěv, přicházející z tmavých okrajů bytu.

Teorie poznání

Pravé poznání se rodí až tehdy,
když poznané zapomeneme. V šeru zapomenutí
vnější obsah prosakuje mízami tajemné jednoty, mění se
ve smysluplný tvar, dozrává v živé slovo.

Přečetl jsem Kritiku čistého rozumu,
Fenomenologii ducha a Krizi evropských věd:
když jsem obsah těchto knih zapomněl, proměnil se
mi v rozsáhlý eroticko-dobrodružný román,
který se odehrává v Praze, v Istanbulu a v Malajsku
a který končí scénou, v níž hlavní hrdina

— psanec, pronásledovaný po světě oddílem japonských
nindžů —

leží se svými dvěma plavovlasými milenkami v posteli
na palubě jachty, houpající se
na noční hladině Vltavy u Střeleckého ostrova,
poslední nindža skončil v hlubinách brazilského močálu,
poslouchají tiché šplouchání vln, štěkot psa na nábreží,
světla Malé Strany nad nimi mizí v tmavých zahradách.

Pták

V závěru sylogismu
objevuje se velký bílý pták se zlatým zobákem,
který nebyl ani v jedné z premis.
Už to nefunguje,
do závěru vždycky odněkud vnikne nějaké neznámé zvíře.
Pták sedí na mém psacím stole
a míří na mne svým dlouhým zahnutým zobákem.
Díváme se na sebe mlčky a bez hnutí dvanáct hodin
a v okamžiku, kdy zazní telefon,
mě klovne přesně doprostřed čela.
Padám do mdlob
a zdá se mi, že Václavské náměstí je zarostlé
neprostopnou džunglí
a že ležím v noci na úpatí pomníku svatého Václava,
spletí větví a lián prosvítá modrý neon Domu módy
a jeho světlo se odráží na vlhkých listech palem.
Usínám v hnízdě z listí
a zdá se mi, že sedím v hospodě v Doubravčicích,
je tam plno a vzduch k nedýchání;
soused u stolu, cikán, mi šeptá do ucha:
„Dvě věci mě plní obdivem a úctou: hvězdné nebe
nade mnou
a nádherní tygři, kteří se procházejí
rozsáhlou soustavou podzemních chodeb pod Prahou.
Říkám to proto, abyste si tak nezoufal
nad nemožností zodpovědět některé otázky.

Ne že by se v budoucnosti našly odpovědi, ale
až tygři vyjdou na povrch,
budou se klást otázky jinak.“

Večerní písně

Docent Vlasák píše v baru recenzi:
„Autor bez halasných efektů usiluje
o gnómsky hutnou výpověď
o jistotách člověka v proměnách času.“
V tu dobu se jeho šestnáctiletá dcera Monika koupe nahá
v bazénu ve vile JUDr. Hasenöhrla.
Stmívá se. Na druhém konci bazénu vystrčí z vody hlavu
nestvůra

a vyje svůj smutný večerní zpěv.
JUDr. Hasenöhrl sedí v kuchyni ve froté županu
a dohaduje se telepaticky s podnikovým řidičem.
V tu dobu zpívají večerní píseň
také trpaslíci, kteří žijí za knihami v mé knihovně.
Piští gregoriánský chorál, bůhví kde se to naučili.
Mám s nimi potíže: nesnášejí, když je někdo ruší,
a tak když chci vytáhnout knihu,
obyčejně ji z druhé strany vši silou tahají nazpátek.
Takhle se přetahujeme pořád.
(Ostatně je chápu, ale potřebuju studovat.)
Dost často mám chuť přirazit pěkně pěstí všechny knihy
k zadní stěně knihovny. To by bylo kvikotu.
Zvoní sousedka a hned ve dveřích začne ječet:
„Kdo má to pištění každý večer poslouchat? Díváme se
na televizi!“

Je mi trapné přiznat, že mám v bytě trpaslíky,
a tak předstírám, že pištím sám, a slibuji, že už bude klid,
ale přitom vůbec nevím, jak to zařídit. Nastane někdy doba,

kdy nebudu muset řešit neřešitelné problémy?
Snad na něco přijdu zítra. Lehám si do postele
a usínám a zdá se mi, že lyžuju ve Svatém Mořici
na nekonečném bílém svahu, jiskřícím ve slunci.

Sympozia

„Symposium o díle Franze Kafky s mezinárodní účastí.“

(Patrně někde na zámku.)

Směšné. Snášejí se jako supi na mrtvého básníka,

kterého pražskými ulicemi honil démon.

Chtějí se projíždět Labyrintem v klimatizovaném autokaru,

chtějí, aby jim na cestě do pekel vypláceli diety.

„Nejsi trochu hysterický?

Co tedy mají dělat?

Mají se snad taky nechat v Praze štvát démonem?“

Ale ano. Mají se nechat štvát démonem. V Praze.

Ozývají se úzkostné, málo zřetelné hlasy,

takřka jen šumění času, protékajícího

věcmi, žebrají o naši pozornost, prosí,

abychom je osvobodili, pomohli jim proměnit se ve slova.

A jsou lidé, kteří jim naslouchají a chrání jejich zrání do slov.

Chodí po ulici v ponožkách, aby nic nepřeslechli,

a z kanálů vystrkují hlavu skřeti a koušou je do paty

a ve stříbřitém mercedesu za zeleným sklem

je sleduje s notesem v ruce netvor. Z televizí

v otevřených oknech v přízemí zní monotónní podmořská

symfonie,

která rozleptává rodící se věty.

Nedá se předpokládat, že mezi chodci v ponožkách

jsou ti ze sympozia. Nemají čas, sedí v konferenčním sále.

Referát „Problém milosti v díle Franze Kafky a Blaise Pascala“

právě čte dr. Klamm, DrSc., prý velké zvíře v Akademii.

Každý básník a každý myslitel je prokletý,
dnes stejně jako jindy.
„I tady jsou bozi (einaí kai entautha túš theús)...“
Ve špinavé nádražní restauraci v Českém Brodě,
kde tlusté ženy v zelených vatovaných kabátech
zpívají Ježíšku, panáčku, ačkoliv je březen,
v zatuhlém bytě poštovního úředníka na penzi,
který píše denně dopisy předsednictvu vlády,
v nichž si stěžuje, že jej sousedé ozařují ústředním topením.
Sympoziím se však bozi i démoni vyhýbají.

Pařížská třída

Pařížská třída platí jako příklad špatného
urbanistického myšlení.

Nemá logiku v organismu města.

Svou šířkou a přímočarostí vyvolává dojem,
že spojuje důležitá centra a že je určená pro rušný provoz,
ve skutečnosti však nevede nikam:

směřuje k řece, kde se prodlužuje mostem,
a pak naráží do stráně zarostlé křovím.

Cizinec zůstane na mostě zaraženě stát,

před ním je letenský svah jako pointa absurdního vtipu.

Máme však Pařížskou třídu rádi právě pro její absurditu.

Kontrast mezi její slavnostní rozlehlostí
a nezapojeností do živého provozu města

ji proměňuje v rituální scénu,

kde se gesta chodců stávají snovou pantomimou

a kde se tiše a pronikavě rozsvěcí tajemství tváří,

dosud prostoupených prostorem cizích pokojů a teras.

Na cestě, která nikam nevede, mimovolně zpomalujeme

krok —

vystoupili jsme ze sítě cílových drah,

které prořezávají živé tělo prostoru.

Původní prostor je však prouděním jemných sil,

pulsujícím polem bytí.

Obvykle nás ve starém řečišti prostoru táhnou kupředu
motory cílů, plánů a představ,

které nám nedovolí zakusit jeho jemné proudy.

Ale jen tyto proudy nás mohou donést k pravému cíli.

Čeká nás palác na ostrově v deltě řeky.
Cesta často začíná až tehdy,
když po mnohaletém boji beznadějný
přijme prohru a pustí vesla.
Ucítí chvění proudů, na které zapomněl,
jemný tlak, milost plynutí.
Řeka neteče přímo.
Má záhyby a mrtvá ramena
s pachem zahnívající stojaté vody.
Nemysli si, že to jsou zbytečná zdržení.
Cíl, skutečný cíl uzrává právě v nich.
K cíli putuješ i tehdy, když odpočíváš v tichu zátoky
a se zavřenýma očima posloucháš křik vodních ptáků.
Jdeme zvolna Pařížskou třídou,
protékají námi mízy prostoru.
Naše myšlení se stává krajinou.
Myšlenky se rodí v poli viděného,
mezi ornamenty fasád,
jako věc mezi věcmi,
v zářící konečnosti.
Napojené tichým životem prostoru,
který je úrodnou půdou, jež klíčí
v našich gestech a slovech.
Neboj se zapomínat.
Zapomenutí je uchování.
Kdo nezapomíná, vláčí s sebou mrtvoly
do zázračné zahrady. Záře však nezaniká
v tajuplných proměnách.
Neboj se zapomenout

v tomto jarním odpoledni, prozářeném mírným
slunečním světlem,
na své cíle. Skutečný cíl
se rodí, stejně jako živá myšlenka, z prostoru,
je uzráním krajiny přítomného.
Setkáme se s draky a s Undinami.
Kdo jde za představou, najde jen představu.
Jak je to málo. Čekají na nás v paláci,
jehož zlaté střechy se lesknou
ve večerní krajině
jako jezero ohně.
V jugoslávské prodejně na konci Pařížské třídy
stojíš u okna a piješ kávu.
Za sklem plují tváře chodců,
studentka s pouzdrem na violu se opřela zády o zeď domu
a baví se s přítelem.
Tiše odpočívá Staronová synagoga,
na jejíž stavbu přinášeli andělé kameny z jeruzalémského
chrámu,
tlustí turisté se před ní fotografují se svými dětmi,
v parčíku se honí dva běžoví kokršpanělové
s vlajícima ušima.

Motorest v Průhonicích

Seděl jsem v průhonicém motorestu;
do místnosti vstoupil
Martin Heidegger v elegantním šedém obleku
s dívkou, která byla oblečená
do černé kožené minisukně, pobité kovovými cvočky.
Měla konečky vlasů obarvené na růžovo
a drzý výraz ve tváři. Přisedli si ke mně.
Heidegger mi řekl: „Člověk není pánem jsoucna,
ale pastýřem, který sedí večer na stráni za městem
a vidí v okně poslední městské vily,
jak klokan s punčochou přetaženou přes hlavu
skáče po místnosti a vytahuje ze zásuvek šperky — tak to
ted' chodí.

Kdo jsou ti, kteří se k nám váhavě blíží po střechách?“
Zatímco mluvil, otírala se mi dívka pod stolem lýtkem
o nohu.

Po dálnici právě projížděla pojízdná kavárna:
vzpomněl jsem si, jak jsem se v ní před patnácti lety
rozcházel s přítelkyní, říkala mi: „Je mi úzko
v tvém bytě, kde se knihovna tyčí
jako termitiště, v noci mi připadá,
že z ní vylézají čilá černá písmenka, pobíhají po pokoji
a rozhodávají nábytek, hryžou mě do kůže.
Nechutnají mi už smutná jídla, která vaříš z listů
starých knih,

znepokojuje mě, jak za sklem knihovny
knihy bobtnají, rozrůstají se

o stále nové a nové stránky, plné
temných obscénních výjevů.“
Díval jsem se z okna a mlčel jsem,
kavárna zrovna projížděla kolem
zchátralé továrny v tmavém horském údolí,
velká skvrna oprýskané omítky na její zdi
vypadala jako tančící okřídlená příšera.

Cesta do Nepálu

Vracím se do Nepálu,
přes Klárov a Mánesův most; v Kaprově ulici
se na chvíli zastavím před knihkupectvím,
v denní kavárně U Dominikána (vedle sv. Jiljí)
sedím, piju kávu, dívám se z okna na tváře chodců.
Hlavní je příliš nespěchat.
Úzkosti a zoufalství, upíři nočních expresů,
jed v ústřících, nindžové, pirani pod koupelovou pěnou,
krásné špičky v černém krajkovém prádle,
sfingy laciných hotelů, sněžný muž:
s tím už se nějak vyrovnáme. Hlavní je nespěchat.
Zatím není čeho se bát,
první předsunuté hlídky himálajských banditů se objeví
(počítám) až v Nuslích, v parku Na Folimance.
Vracím se do Nepálu
přes denní bar U Matyáše,
odkud je skleněnými dveřmi vidět
dvorek před synagogou ve stínu javorů,
přes antikvariát v Karlově ulici s opiovými vůněmi
starých knih,
přes cizí byty, z nichž si budeš pamatovat (ještě v Nepálu
v paláci)
pohledy do tajuplných šatníků a spíží.
Tyto strnulé prostory jsou už ozářené
světlem z blížící se Asie,
které proměňuje gesta v znepokojivý pravěký balet,
v tichu po otázce

je slyšet šumění Indu
jako konejšivá, už neočekávaná odpověď.
V situaci, kdy nám všechny možnosti připadají nepřijatelné
a kdy je přesto třeba volit, kdy se nám zdá,
že už jsme propadli moci teroristických městských skřetů,
zapomínáme, že je tu vždy ještě jedna možnost:

odejít do Nepálu.

Já jsem si na ni vzpomněl.
Rozpomněl jsem se a vykročil jsem,
a vykročit v tomto případě už téměř znamená
být u cíle. Teď už je jenom třeba příliš nespěchat.
Nepál není tak blízko, abychom k němu museli pospíchat
s vyplazeným jazykem. Až budeme sedět
na terase zámku v Himálajích, budeme se smát,
že nás tak dlouho nenapadlo vrátit se domů.

Noční vlak

Rachocení vzdáleného vlaku v noci
je nejkrásnější hudba, kterou znám.
Laskaví andělé mi ji hrají,
když nemůžu spát. Zapomínám při ní
na to, že když procházím Národní třídou,
jsou ve všech výlohách nacpaná veliká chlupatá zvířata,
která se nehýbají, ale sledují mě pohledem,
na to, že kdykoliv jdu do restaurace,
ať si objednám cokoliv, přinesou mi
guláš z trpaslíků a vrchní
ještě stojí za mnou a dává pozor,
abych všechno snědl,
na to, že za mnou po ulicích chodí hnusný mluvící pes,
který vztekle vykřikuje má nejskrytější tajemství,
dávné hanebnosti, které jsem chtěl přede všemi utajit,
a já jenom rozechvěle říkám: „Tiše, pejsku, ne tak nahlas,
prosím,“
na to, že mi úřady přikázaly,
abych ke svému příjmení připojil komickou koncovku,
takže každý vyprskne smíchy, když se představuji,
na to, že kdykoliv se miluji s ženou,
prochází zrovna ložnicí nějaká armáda,
na to, že mi z nakladatelství napsali,
že můj filosofický esej vydají jen pod podmínkou,
že všude v textu nahradím slovo „existence“
výrazem „hydraulická brzda“,
na výsměšný démonův vzkaz v křížovce,

na to, že na dně Tichého oceánu
stojí můj pomník, s očima z lastur,
a proplouvají kolem něho světélkující ryby,
na to, že v paláci na ostrově
je už léta u stolu prázdné místo.
Rachocení vzdáleného vlaku v noci
je nejkrásnější hudba, kterou znám.

Thalassa

Napsal jsem knihu esejů o technice.
„Technické ovládání světa,“ stojí tam, „nahrazuje
živý čas, který je zráním budoucího,
uskutečňováním předem dané minulé formy,
pohlcující všechny zárodky autentické budoucnosti,
jež je zázračným zjevováním nepředvídaného. V technickém
světě

vládne ztuhlá a agresivní minulost.“

Překlad mé knihy do grónštiny mi vynesl pěkné peníze.

Hned jsem šel do obchodu a koupil si za ně automobil

Alfa-Romeo.

Zvykl jsem si jezdit v něm bez cíle po středních Čechách.

Byl podzim; jezdil jsem po opuštěných okresních silnicích,
přes tajemné návsi neznámých vesnic.

Jednoho večera se za lesem vynořil kopec,

na jehož vrcholku zářila v paprscích zapadajícího slunce
veliká zlatá socha sedícího Buddhy.

Jeho pohled byl laskavý a mírný.

Silnice stoupala po svahu

a končila u zkřížených nohou askety.

Vyjel jsem vzhůru a vešel do nitra sochy

dveřmi v Buddhově pupku, k nimž vedl žebřík.

Uvnitř byl luxusní bar.

Číšník mi přinesl aperitiv,

ale když jsem se chtěl napít, všiml jsem si,

že v něm plave nahá žena.

Měřila asi 10 cm.

Číšník se ji snažil vylovit lžící, ale nedařilo se mu to,
žena sebou mrskala, pištěla a chichotala se.
Se smíchem házela po číšníkovi kousky ledu.
Bledá dáma u vedlejšího stolu si zhluboka vzdychla a řekla:
„Život je strašný. Ve všem plavou nějací trpaslíci.“
„Co dělat?“ namítl její společník. „Máme se nechat rozsápat
vesmírnými dogami v ponurých cikánských kinech,
nechat se po večerech honit pozlacenými automobily
zoufalství
po rozbředlém sněhu plání nad Smíchovem?
Máme rozpačitě tančit zakázané tance
na bílých pružích večerních dálnic?“
Nastalo ticho. Bylo slyšet jen pištění ze sklenice.
Slunce sestoupilo ještě níž,
jeho paprsky náhle pronikly otevřenými dveřmi dovnitř
a rozsvítily snová červená a zelená světla v alkoholech,
osvětlily nervózní ruce na deskách stolů
jako vyplašená zvířata z nor.
Kdosi začal vzlykat.
Číšník se vznášel se zavřenýma očima u stropu
v převalujících se chuchvalcích cigaretového dýmu.
Vyšel jsem ven. Před sochou teď byla
prázdná pláž se šedivým pískem,
za ní chladná hladina moře.
Červené slunce se přibližovalo k obzoru
za dřevěným můstkem, o který se tříštily vlny.
Na můstku, před ohnivým mihotavým sloupem slunce
na vlnách,
stál ulízaný pán ve smokingu.
Uklonil se a začal recitovat:

„Kdo, kdybych vzkřikl, uslyšel by mě
z kocourů, kteří chodí po zadních ve vedlejším
vystěhovaném bytě

kolem telefonu s utrženou šňůrou,
povalujícím se na podlaze?
Na zdi zbyla fotografie, vystřižená
z časopisu National Geographic, je na ní
oslnivě bílá zeď na ostrově v Egejském moři.
(O neuzavírajících se ranách ale jindy.) Sedím
v jedenáct v noci ve zhasnutém pokoji
u otevřeného okna, fialové světlo
neonové reklamy na polské šicí stroje
se leskne na skle knihovny v tmavé hloubce pokoje
jako strašidelné květiny v lese, anebo lépe řečeno
jako znepokojivé, lstivé vokály v temných záhybech věty,
ulicí projede policejní auto, houká siréna,
ve vnitřnostech domu chroptí vodovod. Prastarý
zlozvyk básníků
naříkat nad svými bolestmi, namísto aby vstoupili do slov
a napsali v transu tisícistránkový epos, jehož děj
se odehrává v cizí galaxii (třeba i v tamějším jazyce),
anebo aby alespoň psali básně, jimiž bychom se mohli
procházet

jako po orientálním bazaru,
prohlížet si obrazy jako papouška v kleci,
koupat se v nich jako v turecké lázni...“
Monotónní recitace mě pozvolna uspávala,
lehl jsem si na písek, přivřenýma očima jsem ještě uviděl
rudé slunce, které se dotklo svého obrazu.
Zakřičel racek. Od hladiny vanul chlad.

Ediční poznámka

Sbírka *Vražda v hotelu Intercontinental* Michala Ajvaze byla dosud vydána třikrát; poprvé samostatně v Mladé frontě v roce 1989, poté dvakrát v souborném vydání společně s prózou *Návrat starého varana* (2000, Hynek; 2012, Druhé město). Tato e-kniha přejímá text sbírky z jejího třetího vydání, v kterém čtenář kromě obou děl nalezne také autorův doslov. *Návrat starého varana* jsme pro E-knihovnu MKP připravili samostatně (2025).

Redakce MKP

Michal Ajvaz

Vražda v hotelu Intercontinental

Edice Poezie

Fotografie na obálce Alexandra Bobir / Shutterstock.com

Technická redakce Petra Kučerová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 21. 8. 2026

ISBN 978-80-274-5146-3 (epub)

ISBN 978-80-274-5147-0 (pdf)

ISBN 978-80-274-5148-7 (prc)

KNIHOVNA? KNIHOVNA!

Využijte **prostor**
pro studium, setkání,
kulturu i relax.

Stahujte **e-knihy zdarma**
z **e-knihovna.cz**, prohlížejte
digitalizované tituly na
digitalizovane.cz.

Sledujte **videocasty**
a přednášky na
youtube.com/@knihovnaPraha.

Půjčte si obraz v Artotéce,
audioknihu, CD, film
nebo deskovou hru.

Tvořte se dřevem, papírem,
barvami, kůží i látkami.
Otevřený ateliér DOK16,
Atelier Jezerka a Kreativní
centrUM v Ústřední knihovně.

Navštivte přednášky,
koncerty, autorská čtení,
filmové projekce, akce
pro děti. Sledujte
mlp.cz/akce.

Vyzkoušejte svět
virtuální reality.
Více na **mlp.cz/vr**.